

Protokół

108. posiedzenia I. sesji IX. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 11. listopada 1910.

Początek o godzinie 9-tej minut 44 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy JE. St. hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Stanisław Henryk hr. Badeni, Jan Wausung, Zacharyasz Skwarko.

Obecnych posłów 136.

Ze strony Rządu: c. k. Namiestnik Dr. Michał Bobrzyński, c. k. Radca Dworu Stanisław Grodzicki.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 107 posiedzenia złożony jest w biurze sejmowym do przejrzania.

Marszałek wzywa do odczytania petycyj.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis petycyj wniesionych po dzień 11. listopada 1910 r., które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Wydziałowi krajowemu L. s. 7881.

Komisji szkolnej L. s. 7882, 7884.

Komisji wodnej L. s. 7883.

Marszałek wzywa sekretarza do odczytania złożonych wniosków i interpelacji.

Sekretarz p. Urbański, odczytuje zgłoszone wnioski i interpelację, które opiewają:

Wniosek

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd o zmianę ustawy z dnia 16. czerwca 1877 L. 60. Dz. u. p. w tym kierunku, by właściciele żywego inwentarza przy sprzedaży mięsa z bydła z konieczności w nagłych wypadkach dorżniętego, wolni byli od opłaty podatku konsumcyjnego.

Wnioskodawca:
Szwed.

Ptak, Kędzior, Cieluch, Bis, Bojko, Jedynak, Styła, Witos, Kiweluk, Stefczyk, Cipser, Jampolski, Krężel, Makuch.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd o zniesienie podatku klasowo-domowego od domów składających się z jednej i dwóch części mieszkalnych.

Wnioskodawca:
Szwed.

Ptak, Kędzior, Cieluch, Bis, Makuch, Jedynak, Bojko, Styła, Witos, Stefczyk, Cipser, Jampolski, Krężel, Kiweluk.

Interpelacya

posła Jana Cielucha i tow. do c. k. Rządu w sprawie budowy szkoły w Olszówce pow. Limanowa.

Już dwa lata dobiega jak gmina Olszówka z wielkim trudem zakupiła plac pod budowę szkoły i złożyła 120°/_o datku konkurencyjnego, jakoteż formalności przedwstępne ułatwiła — jednak nie może się doczekać szkoły.

Kilkakrotnie udawała się z prośbą w tej sprawie do c. k. Rady szkol. okręgowej, jakoteż do c. k. Rady szkol. krajowej — jednak bezskutecznie.

Na obecny rok szkolny zapisało się 200 dzieci i nie ma ich gdzie pomieścić, bo sale szkolne wynajęte — grożą zawaleniem a są tak ciasne, ciemne, i zimne, że niepodobna w nich uczyć.

To też podpisani zapytują c. k. Rząd o zamierza uczynić aby szkoła w Olszówce jak najrychlej wybudowaną była.

Interpelant:
Jan Cieluch.

Myjak, Skołyśzewski, Ptak, Stapiński, Stefczyk, Jedynak, Długosz, Bojko, Styła, Bis, Krężel, Kędzior, Witos, Cipser.

Marszałek oznajmia, że odczytane wnioski umieści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń; interpelacyę zaś odstąpi p. Komisarzowi rządowemu.

Marszałek wzywa do odczytania złożonego protestu.

Sekretarz p. Skwarko czyta następujący protest.

Do

JE. Stanisława hr. Badeniego Marszałka krajowego

we Lwowie.

Podpisani posłowie Sejmu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi

z W. Ks. Krakowskiem wnoszą niniejszem po myśli § 76. regul. sejmowego następujący

Protest

przeciw niezgodnemu z regulaminem postępowaniu, które zaszło dnia 10. listopada 1910 na 107 posiedzeniu I. sesyi IX. peryodu Sejmu galicyjskiego.

W szczególności:

Stwierdzamy, że podczas rzekomych obrad na tem posiedzeniu począwszy od pierwszego punktu porządku dziennego panował w sali taki gwar od krzyku, świstów, trąb, czineli i bicia pultami, że było fizycznie niemożliwie słyszeć, o czem mówili mowcy.

Dowodem tego stenogram posiedzenia. Z więcej niż dwugodzinnej mowy posła Dr. Lewickiego stenografowie mogli uchwycić na papier zaledwie kilka zdań i końcowy ustęp, podczas wygłoszenia którego obstrukcyja na chwilę ucichła. Poseł Doliński dyktował swą mowę stenografom do ucha na trybunie, a nikt z posłów nie słyszał z jego mowy ani jednego słowa.

Pomimo tego JE. Marszałek krajowy nie zamknął posiedzenia, lecz przeciw wyraźnym postanowieniom § 39. i następnych regul. sejm. prowadził dalej obrady podczas ogłuszającej wrzawy — z wyraźnem naruszeniem praw poselskich i autorytetu Sejmu.

Wobec naprowadzonego stanu rzeczy, obrady z dnia 10. listopada 1910, podczas 107 posiedzenia sejmowego są oczywiście nieważne, co niniejszem stwierdzamy naszym protestem z wnioskiem na odczytanie go na najbliższem posiedzeniu i dołączenie do protokołu obrad.

Lewicki.

Petruszewicz, Kiweluk, Sandulak, Kurowiec, Skwarko, T. Staruch, A. Staruch, Makuch, Dumka, Sodomora, Winniczuk.

Marszałek oznajmia, że protest ten będzie dołączony do protokołu obrad dzisiejszego posiedzenia i z dnia 10. listopada 1910.

Marszałek oznajmia, że w sprawie zarzutów, wniesionych przeciw protokołowi 105 posiedzenia zarządził dochodzenie i oznajmi swe postanowienie, do którego czasu protokół zostaje w zawieszaniu.

Marszałek udziela głosu p. Skwarce przed przystąpieniem do porządku dziennego.

Przemawia p. Skwarko i wystosowuje do Marszałka zapytania w sprawie sposobu prowadzenia obrad, protokołów i stenograficznych sprawozdań, oraz korespondencji sejmowej.

Marszałek odpowiada p. Skwarce.

Izba przystępuje do porządku dziennego którego punktem pierwszym jest:

Dalszy ciąg rozprawy ogólnej nad sprawozdaniem komisji budżetowej o budżecie krajowym na r. 1911.

Marszałek udziela głosu p. Witosowi, a w tej chwili powstają na ławach klubu posłów ukraińsko-ruskich wrzawa, trąbienie, gwizdanie, dzwonienie i bicie pultami, które trwają dalej.

Przemawia p. Witos z mównicy i wnosi następujące rezolucje:

I. R e z o l u c y a.

1. Wzywa się c. k. Rząd.

a) ażeby przy odnowieniu przywileju Banku Austro-Węgierskiego starano się zastrzedz krajowym władzom autonomicznym organizacyom rolniczym, Związkom stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, Izdom rękodzielniczym a w pewnej tylko części Izdom handlowym, wpływ na mianowanie odpowiednich organów, od któ-

rych zależy udzielanie kredytu przez tenże Bank w Galicyi;

b) ażeby Bank Austro-Węgierski nie udzielał kredytu pośrednikom i takim instytucyom, które pobierając wysokie procenta, czynią kredyt dla szerokich mas ludności nieprzystępnym i drogim;

c) ażeby dążył do pomnożenia fili i ekspozytur, oraz do wydatnego podwyższenia kwoty, przeznaczonej na udzielenie kredytu w Galicyi.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby po zasięgnięciu opinii Banku krajowego przedłożył Kołu polskiemu wnioski zmierzające do uzdrowienia kredytu udzielonego w Galicyi przez Bank Austro-Węgierski. Z uwagi, że przywilej bankowy kończy się w roku bieżącym, winien Wydział krajowy wnioski swoje przedłożyć Kołu polskiemu ile możliwości jak najprędzej.

II. R e z o l u c y a.

Wzywa się c. k. Rząd:

1) Ażeby w jak najkrótszym czasie dostarczył gminom zarazą przyszcycy dotkniętym odpowiednią ilość soli bydłowej bezpłatnie.

2) Postarał się o dostarczenie treściwych pasz jakoto otrąb, makuchów i t. p. po niższych cenach.

3) Spowodował niżenie opłat kolejowych dla przewozu wyż wymienionych artykułów i paszy dla bydła.

4) udzielił bezprocentowych pożyczek w gminach zarazą wyż wymienioną dotkniętych.

5) Odszkodował odpowiednio interesowane gminy za dostarczenie wart i inne czynności z tem połączone.

6) Wstrzymał ściąganie egzekucyjne podatków w gminach zarazą dotknię-

tych aż do wygaśnięcia tejże i otworzenia jarmarków.

Po ukończeniu przemówienia p. Witos następuje spokój w Izbie.

P. Petruszewicz prosi o głos w sprawie formalnej.

Marszałek udziela głosu p. Petruszewiczowi.

Przemawia p. Petruszewicz, zakłada protest imieniem klubu rusko-ukraińskiego przeciw sposobowi obrad dzisiejszych i zapowiada wniesienie pi-

semnego protestu przed posiedzeniem jutrzejszem.

Marszałek stwierdzając, że rozprawa budżetowa trwała przeszło pięć godzin przystępuje do zamknięcia posiedzenia.

Marszałek zamyka posiedzenie, naczynając następne na dzień 12. listopada 1910 godz. 9 przed południem i ustanawia porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia 3 m. 32 po południu.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni w. r.

Sekretarze:

Mieczysław Urbański w. r.

Jan Wasung w. r.

Do dzisiejszego protokołu dołącza się w myśl przepisów § 76 regulaminu następujący protest p. Lewickiego i tow. i oświadczenie na ten protest. (Zobacz protokół obrad 109 pos. z 12/11. 1910 i 110 pos. z 14/11. 1910).

Lwów, dnia 12. listopada 1910.

Do

J. E. Stanisława hr. Badeniego
Marszałka krajowego

we Lwowie.

Podpisani posłowie Sejmu krajow. Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Księst. Krakowskiem wnoszą niniejszem po myśli § 76. regul. sejm.

P r o t e s t

przeciw niezgodnemu z regulaminem postępowaniu, które zaszło dnia 11-go

listopada 1910 r. na 108 posiedzeniu I. sesyi IX. peryodu Sejmu galicyjskiego.

W szczególności:

Całe powyższe posiedzenie począwszy od pierwszego punktu porządku dziennego odbywało się podczas tak ogłuszającej wrzawy od krzyków, świstów, trąb, bicia w tam-tam i czinelii, że nikt z posłów, a nawet ci posłowie, którzy stali najbliżej trybuny, na której przemawiał przez cały czas posiedzenia p. Wistos, nie byli w stanie usłyszeć choćby jednego słowa.

Poseł Witos dyktował całą swą mowę stenografom — stojącym obok niego na trybunie — do ucha — odczytując ją z kartek, co również sprzeciwia się regulaminowi.

Posłom odjęto przeto możność śledzić bieg dyskusyi, a więc ograniczono

w najważniejszym prawie poselskim, a całe posiedzenie straciło zupełnie charakter obrad, a przedstawiało się jak smutna parodia niegodna ustawodawczego ciała.

Wbrew wyraźnym postanowieniom §§ 39 i następnych sejm. regul. nie może ulegać wątpliwości, że rzekome obrady na 108 posiedzeniu z dnia 11. listopada 1910 r. są nieważne, co niniejszem stwierdzamy tym protestem z równoczesnym wnioskiem na odczytanie go na najbliższym posiedzeniu Sejmu i dołączenie go do protokołu obrad.

Dr. K. Lewicki.

Petruszewicz, Kurowiec, Kiweluk, Sodomora, Winniczuk, Skwarko, Makuch, Sandulak, Dumka, A. Staruch, T. Staruch.

Na protest Pp. dra Lewickiego i tow. wniesiony do protokołu obrad Sejmu krajowego z dnia 12. listopada 1910 wnoszą podpisani posłowie jako obecni na tem posiedzeniu następujące

O ś w i a d c z e n i e :

Stwierdzamy niniejszem zgodnie z prawdą, że pomimo rozmyślnego i z wielką usilnością prowadzonego zakłócenia porządku obrad przez dwunastu posłów, należących do klubu ukraińskiego, a to za pomocą krzyków, gwizdania, trąbienia, tudzież bicia w blachy i w pultry — całe posiedzenie sejmowe z dnia 11. listopada 1910 odbyło się zgodnie z postanowieniami regulaminu sejmowego. Przez cały czas trwania posiedzenia przemawiał poseł Witos — t. j. przemawiał przeszło przez pięć godzin. Jest to rzeczą zupełnie naturalną i regulaminem wyraźnie dozwoloną, iż posługiwał się przytem no-

tatkami. Lecz nie jest zgodnem z prawdą twierdzenie PP. protestujących, jakoby poseł Witos mowę swoją odczytał. Poseł Dr. Lewicki i członkowie klubu, którego on jest przewodniczącym, sami — aczkolwiek bezskutecznie, usiłują przeszkodzić prawidłowemu tokowi obrad sejmowych, a następnie wnoszą protesta, w których utrzymują, iż obrady były nielegalne, chociaż nie są w stanie przytoczyć ani jednej okoliczności faktycznej, regulaminem uzasadnionej, którąby można wziąć za podstawę do uznania ich protestów za uzasadnione. Tak samo brak podstaw do uznania posiedzenia sejmowego z 11. listopada 1910 r. za nielegalne.

Lwów, dnia 12. listopada 1910.

Czaykowski, Moysa, Doliński, Witkowski, L. Cieński, Sare, Rutowski, Schätzel, Adam, Jabłoński, Skarbek, Kędzior, Rittel, Wrześniowski, Thullie, Piniński, Dembowski, Milewski, Bednarski, Maryewski, Gniewosz, A. Brunicki, Potocki, Pastor, Hupka, W. Korytowski, Lasowski, Czartoryski, Abrahamowicz, Merunowicz, Gorayski, T. Cieński, A. Lubomirski, Baworowski, Bandrowski, J. Korytowski, Raciborski, Leo, Dąbski, Loewenstein, Pilat, Federowicz, Tertil, Cipser, Komorowski, Cielecki, Schnell, Sozański, Wł. Kraiński, Wereszczyński, Jampolski, Battaglia, Lewakowski J. Brunicki, Obertyński, Bernadzikowski, Halban, Bojko, Konopka, Tyszkiewicz, Wodzicki, Brykczyński, Czaykowski, Bis, Cielecki, Krzczunowicz, Garapich, Stapiński, Styła, Ptak, Haempel, Sala, Urbański, Żardecki, Stefczyk, Starzyński, Niezabitowski, Starowieyski, Witos, E. Mycielski, Zamoyski, Hupka, Mars, Horodyski, Jahl, Krzysztofowicz, Onyszkiewicz, Cieluch, St. Mycielski, Krężel, Theodorowicz, Długosz, Michałowski.

